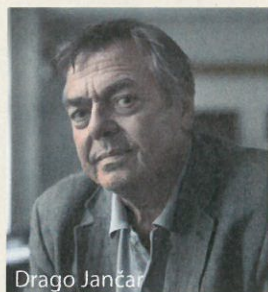
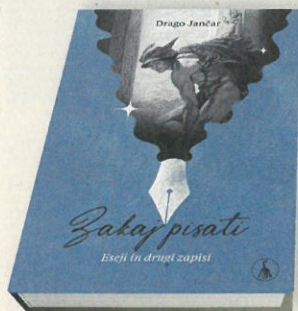

DRAGO JANČAR

ZAKAJ PISATI

Eseji in drugi zapisi

Slovenska matica, zbirka Knezova knjižnica, 2024, t. v., 184 str., 25 €, JAK

Vsaka nova knjiga Draga Jančarja (1948), enega najbolj priznanih in prevajanih slovenskih pisateljev, dramatikov in esejistov, je prvovrsten literarni dogodek. Po desetletju premora od svoje prejšnje esejistične knjige *Pisanja in znamenja* (2014) se

Jančar vrača z angažiranimi literarnimi in esejističnimi zapisi iz daljšega časovnega obdobja, saj nekateri segajo celo v konec osemdesetih let prejšnjega stoletja, z njimi pa – pogosto preko osebne izkušnje – izrisuje družbeno in kulturno stvarnost, od razpada Jugoslavije do balkanske vojne ter življenja literature in kulture v srednji Evropi, v kateri biva kot človek in literat. Tu je recimo – na koncu – ponovno objavljeni esej *Pisateljevi ugovori zoper politično korektnost*, ki se ga je Jančar spričo aktualnega časa odločil ponovno objaviti po dveh desetletjih. Ne glede na to, da vsako od besedil ponuja vpogled v Jančarjevo razmišljanje o posameznih epizodah njegovega kulturnega življenja, od živahnih debat na knjižnih sejmih do gledaliških premier po Evropi, kjer njegove drame vsak narod razume malo drugače, pa je ključni esej seveda naslovni: *Zakaj pisati*. Po eni strani z njim posredno odgovarja na dileme mlajše literarne generacije (in knjigo *Zakaj ne pišem* Dijane Matković), po drugi strani pa je to otožna, a hkrati odločna (samo)refleksija časa, ki ga živimo, saj ima v informacijski džungli »človek, ki je napisal deset knjig, enako težo kot nekdo, ki deset knjig niti prebral ni«. Kaj torej preostane pisatelju? To, da piše svoje zgodbe in da je angažiran, kar je ena od temeljnih prvin literature, saj ta ni izključena iz časa, a da obenem odkrito ne agitira. Moč literature in njenega družbenega vpliva je po Jančarju sposobnost pripovedovanja o posamezniku, njegovi enkratnosti in drugačnosti, na pisateljih pa je, da povedo zgodbe, ki bodo bralca pretresle in vzbudile sočutje. Knjiga pisatelja o pisanju in njegovih posledicah. > SAMO RUGELJ

MILAN KNEP

ESEJI O VSTAJENJU

KUD Logos, 2024, m. v., 335 str., 20 €, JAK

Kot križanju sledi vstajenje, tako knjigi *Eseji o križu*, ki jo je tajnik Škofijskega katehetskega urada pri ljubljanski nadškofiji objavil pred štirimi leti po več kot štiridesetih letih raznovrstnega duhovniškega delovanja, sledi novo delo, v katerem je združenih 52 esejev o veri, ljubezni, zakonskem stanu, odnosu med zakonci ter (odraslimi) otroki, tudi poziciji mladih v tem sodobnem zahodnem svetu s poudarkom na njihovem odnosu do vere in bivanja ter o mnogih drugih temah življenja in tudi smrti. Eseji prepletajo teologijo s filozofijo, spisani so razumljivo, saj nagovarjajo širšo laično javnost, ne zgolj verske. Prav to dela Knepovo pisanje tako unikatno in predvsem pomembno, kajti obuja krščansko filozofijo, išče odgovore v *Svetem pismu* in jih podaja tako laikom, ki se s tem zgodovinskim delom v praksi še niso srečali, kot tudi vsem, ki so z njim že seznanjeni. Piše neobsojajoče, vseskozi predvsem razmišlja o določeni temi in nanjo pogleda z vseh zornih kotov. Pomembno besedilo za umestitev človeka, pa tudi vere, v današnjem svetu. > AJDA VODLAN

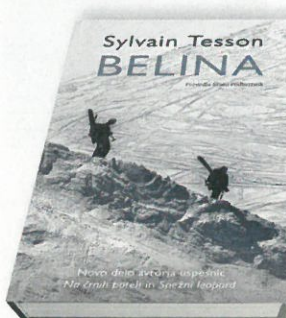

SYLVAIN TESSON

BELINA

prevod: Mimi Podkrižnik

UMco, 2025, m. v., 265 str., 24 €, JAK

V Parizu rojeni pisatelj, pustolovec in svetovni popotnik Sylvain Tesson (1972) se je s prevodi knjig v slovenščino, kot so *V sibirskih gozdovih*, *Na črnih poteh* in *Snežni leopard*, že zapisal med avtorje, ki virtuosno vijugajo

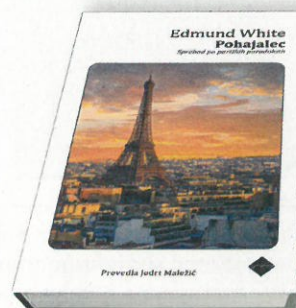
med kleno izpovednostjo svojih ekstremnih telesnih preizkušenj in literarnim mojstrstvom, s katerim svoje prigode povzdigne v poetične višave, a jih ob tem še vedno drži na trdnih tleh. V svoji najnovejši knjigi *Belina* je izkoristil zimski čas in belini snega vdihnil novo – svojo – dimenzijo, saj jo je prekrasil v epsko pustolovščino na svoj značilno eruditski način. V štirih zimah med letoma 2018 in 2021 se je Tesson v družbi gorskega vodnika Daniela du Laca podal na plezalno in turno smučarsko avanturo čez celotno alpsko verigo, vrh za vrhom: od domačega (francoskega) Mentona pa do jadranskega Trsta. Na tem neverjetnem podvigu, dolgem več kot tisoč šeststo kilometrov, kjer je bilo treba premagati tudi šestdeset tisoč metrov višinske razlike, se jima je kmalu pridružil še ledeniški navdušenec Philippe Removille. Šlo je za projekt veličastnih razsežnosti, kakršnega tudi v knjižni obliki še ni bilo! Čeprav predstavlja vsak dan v mrazu in izčrpanosti pravcat izziv, je obenem prizorišče neverjetnega notranjega potovanja skozi srce nedotaknjene pokrajine na obronkih sodobne topografije, prvinske vsepovezanosti in neslutnih skritih moči. Tesson med svojimi postanki v gorskih zavetiščih spozna neobičajne ljudi z vseh vetrov, med njimi tudi kanonika iz samostana Grand Saint-Bernard ter sina švicarskega literarnega kritika Jeana Starobinskega, ki je gorski vodnik in izjemen poznavalec umetnosti. »Odpravljam se iskat osvoboditev lastnega jaza skozi napor, po neuhojenih poteh. To prečenje beline, lebdenje v preslikani pokrajini, je moja definicija ultimativnega popotovanja,« piše Tesson v tej knjigi, ki je tako polna »stavkov za izpisovanje«, da bralec ponekod pomisli, da bi si moral izpisati kar vso knjigo. > SAMO RUGELJ

EDMUND WHITE

POHAJALEC

prevod: Jedrt Maležič

Cankarjeva založba, zbirka S poti, 2024, m. v., 185 str., 27,99 €, JAK

»Na splošno je francosko leposlovje od sedemnajstega stoletja dajalo prednost kratkim povedim, ozkemu besednjaku nič kaj posebnih besed in strogemu omejevanju metaforičnih ekscesov. Ironično pa sta se dve največji leposlovni figuri tega stoletja v Franciji izkazali za eni od najmanj značilnih – Proust in Colette.« To je eden od značilnih izsekov iz *Pohajalca* (*Flâneur*), knjige o Parizu, življenju v Parizu, tancinah Pariza, ki jo je leta 2000 objavil angleški pisatelj Edmund White (1940), ki je v Parizu nekaj časa tudi živel. White piše gibko, gosto in literarno navdahnjeno (kakršen je tudi prevod Jedrt Maležič), njegovi stavki so polni, iz njih sije velika poučenost v zvezi z zgodovino Pariza in njegovimi najznačilnejšimi prebivalci od Balzaca in Sartra ter Simone de Beauvoir naprej, tako da nas *Pohajalec* dobesedno zasuje z njegovimi vtisi in ugotovitvami, ki nam lahko dodobra povzdignejo obisk tega mesta. Mestni potopis, ki se posveča detajlom in ga gre brati s *Pariz, ljubezni iz drugih časov* Vesne Milek. > SAMO RUGELJ